

Op schepen mag via de marifoon alleen noodzakelijke informatie worden gedeeld. Op Kanaal 77 is dit net even anders: daar mag minimaal geleuter plaatsvinden dat voor niemand relevant is, maar toch erg leuk is om te horen!

kuilen op zee

Het water is ongelijk over de aarde verdeeld. Veel mensen denken dat de zeespiegel vlak is - op de golven na dan. Dat klopt niet. Het zeeoppervlak bestaat uit allerlei bergen en dalen. Verder zet het water uit op plaatsen waar de zee warm is en verplaatsen watermassa's zich voortdurend doordat de aarde om haar as draait. Verschillen in hoogte zijn dan ook gangbaar.

warme billen

Fleece, alpaca wol, angora wol, er zijn talloze manieren om jezelf warm te houden. Hoe deed men dit in het verleden? Met een beetje fantasie kunnen we in deze poolbroek de eerste thermokleding zien. De broek gemaakt uit schapenvacht is gedragen door scheepsarts Melchior in 1947 aan boord van de eerste reis met de *Willem Barendsz*.

Poolbroek van schapenvacht 1947.

Water met een straatwaarde tussen de 9.000 en 12.000 Canadese dollar

geld als water

Op het Canadese eiland Newfoundland vond een wel heel opmerkelijke diefstal plaats. Uit opslagtanks in het kustplaatsje Port Union werd maar liefst 30.000 kristalhelder ijsbergwater gestolen. Het waardevolle water was er opgeslagen voor de productie van wodka. Volgens de federale politie van Canada heeft het gestolen water uit Port Union een straatwaarde tussen 9.000 en 12.000 Canadese dollar (omgerekend tussen 6.000 en 8.000 euro).

crystal clear

Ijsbergwater is zeer gewild om zijn zuiverheid en wordt beschouwd als het schoonste ter wereld. Het wordt om die redenen gebruikt voor de productie van sterke dranken en cosmetische producten of op zichzelf verkocht in luxe flessen. Zo verkocht het Londense warenhuis Harrods in 2017 smeltwater van een ijsberg op het Noorse eiland Spitsbergen. Een liter kostte liefst 80 pond, ofwel 95 euro.

spekglad?

De Nederlandse taal staat bol van de maritieme spreekwoorden. De term 'spekglad' zou zijn oorsprong kunnen vinden in de walvisvaart. Als een walvis aan dek werd gehesen, werd op het 'flensdek' de dikke speklaag van het dier gesneden. Om uitglijden te voorkomen droegen de 'flensers' laarzen met spijkertjes eronder, want door het vrijgekomen vet en bloed werd het dek spekglad.

Foto van flensers op het flensdek in 1946. Fotograaf Jan Pieter Strijbos.

waarom heet Groenland Groenland?

Weinig mensen zijn in Groenland geweest maar ondanks dat ziet iedereen toch een wit landschap voor zich als ze aan dit land denken, in plaats van groen. Het koude land heeft de naam te danken aan 'promotieverhalen' die ontstaan zijn rond het jaar 1000. Het verhaal gaat dat Erik de Rode, met zijn knalrode haar, na verschillende moorden was verbannen uit IJsland en als straf op Groenland terecht kwam. In die tijd was Groenland inderdaad groener vanwege andere temperaturen. Toen hij na een aantal jaar terug mocht komen, probeerde hij andere IJslanders over te halen om ook te vertrekken 'naar dit prachtige groene land'.

Zeekaart van het noordwestelijk deel van de Atlantische Oceaan, van Groot Brittannië tot en met Canada, met IJsland en het zuidelijk deel van Groenland. Pieter Goos 1676.

het sneuwt plastic

Een verontrustende subtitel. Onderzoekers hebben flinke hoeveelheden microplastics gevonden in sneeuw op de Noordpool. Waar veel plastic op uithoeken van de aarde terecht komt via het zeewater, is dit plastic op de Noordpool terecht gekomen via de lucht. Een slecht teken voor de luchtkwaliteit op aarde, zo stellen de Duitse en Zwitserse onderzoekers in het wetenschappelijke *Science Advances*.

op afstand bestuurbaar

'Autonomous shipping' wordt steeds interessanter in de scheepvaart. In juni 2020 vindt een groot driedaags seminar plaats over de toekomst en mogelijkheden van onbemande zeeschepen. Technici, scheepsbouwers en maritieme architecten komen bij elkaar in Amsterdam om ervaringen en kennis te delen over deze innovatie. De technologie zou vooral uitkomst bieden op plekken die slecht bereikbaar zijn; zoals de uithoeken van de Noordpool.

warmterecord

Het ijs op de Noordpool smelt sneller dan ooit. Dat lijkt misschien een ver-van-je-bed show. Maar met de temperaturen van de afgelopen twee zomers worden we ook hier in Nederland met de neus op de feiten gedrukt. De warmterecords sneuvelen in 2018 en '19 net zo snel als dat het pakijns verdwijnt: op 25 juli werd het voor het eerst in de geschiedenis warmer dan 40 graden Celsius in Nederland.

schokkende aantallen

Soms lijkt het alsof de Nederlandse walvisvaart een eeuwenoud gegeven is waar je vooral nog over hoort in geschiedenisverhalen. Niets is minder waar. De cijfers uit de twintigste eeuw liegen er niet om. Na de Tweede Wereldoorlog hebben nog achttien walvisexpeditie plaatsgevonden (tot 1964) waarbij per vaart zo'n 1400 walvissen zijn gevangen.

De cijfers uit de twintigste eeuw liegen er niet om.

'De Walvisch-vangst': Een vloot walvisvaarders op walvisvangst. Tekening door J. Mooy uit 1842.